aan de leden van de gemeenteraad

datum	zaaknummer	uw brief/kenmerk
25 mei 2022	RHD-832924	
behandeld door	**doorkiesnummer**	**bijlage(n)**
Jorden Wessels		-

onderwerp
Personeelstekorten bij zorgaanbieders hulp bij het huishouden.

Geachte Raad,

Met deze raadsbrief willen wij u als raad informeren over ontwikkelingen die wij zien in de dagelijkse praktijk bij hulp aan onze inwoners.

Aanleiding

Wij ontvangen als gemeente sinds de zomer van 2021 signalen van onze inwoners dat de hulp bij het huishouden bij meerdere zorgaanbieders niet geleverd kan worden. In regionaal verband is hierover gesproken met de gecontracteerde zorgaanbieders. Met name voor de meest lichte vorm van huishoudelijke ondersteuning. Het betreft de zorgvorm waarbij inwoners geen beschikking nodig hebben, bij ons "algemene voorziening hulp bij huishouden" genoemd. De inwoners die deze vorm van ondersteuning ontvangen hebben alleen hulp nodig bij het uitvoeren van de schoonmaaktaken. Dit zijn dus niet de inwoners die naast het laten uitvoeren van schoonmaakwerkzaamheden een vorm van begeleiding nodig hebben. Zorgvormen voor inwoners die dit wel nodig hebben noemen wij "maatwerkvoorzieningen". Om hier gebruik van te kunnen maken hebben inwoners een indicatie vanuit de gemeente nodig.

Welke problemen spelen er

Bij zorgaanbieders hulp bij het huishouden speelt een personeelstekort. Deze personeelstekorten leiden ertoe dat de wachttijden voor huishoudelijke ondersteuning oplopen. Het blijkt dat niet alle inwoners direct huishoudelijke ondersteuning kunnen krijgen. De gehele sector huishoudelijke ondersteuning heeft moeite met het vinden van voldoende personeel, maar bij de algemene voorziening huishoudelijke ondersteuning zijn de problemen het grootst. Het personeel dat beschikbaar is, wordt door aanbieders met name ingezet op de maatwerkvoorziening huishoudelijke ondersteuning. Deze keuze is begrijpelijk, omdat de inwoners die in aanmerking komen voor de maatwerkvoorziening over het algemeen kwetsbaarder zijn dan inwoners die in aanmerking komen voor de algemene voorziening.
De personeelstekorten in de huishoudelijke ondersteuning zijn niet uniek voor gemeente Rheden; Er is sprake van een landelijk probleem en ook gemeenten binnen de regio Centraal-Gelderland hebben er mee te maken. In regionaal verband zijn we hierover in gesprek met aanbieders en op 1 december 2021 heeft een regionale marktverkenning met aanbieders huishoudelijke ondersteuning plaatsgevonden. Vanuit deze regionale marktverkenning, en vanuit diverse contractgesprekken met aanbieders ontstaat het volgende beeld:

- Aanbieders zijn via allerlei kanalen personeel aan het werven, maar door de algehele krapte op de arbeidsmarkt is het lastig om voldoende personeel te vinden. Er wordt ook getracht om nieuwe doelgroepen te vinden, zoals studenten.

- Aanbieders geven aan dat het lastig is om nieuw geworven personeel vast te houden; een deel van de nieuwe medewerkers haakt relatief snel af.
- Aanbieders verwachten dat de personeelstekorten langere tijd zullen aanhouden. Er is op dit moment geen verzoek aan gemeenten of de regionale inkooporganisatie tot extra ondersteuning bij het werven. Wel roepen aanbieders gemeenten op om richting inwoners te communiceren dat er personeelstekorten zijn en dat niet langer verwacht mag worden dat huishoudelijke ondersteuning in ruime mate beschikbaar is.
- Bij een aantal aanbieders ontstaan ook financiële problemen. Nieuw te werven personeel heeft een sterkere onderhandelingspositie ten aanzien van het startsalaris en het bestaande personeel zit relatief hoog in de loonschaal en heeft dus een hoge periodiek in de loonschaal. Dit sluit niet meer aan op de aannames in de tarieven.

Aanpak richting oplossingen

Afspraken met zorgaanbieders
Het aanpakken van de personeelstekorten in de huishoudelijke ondersteuning is complex. Er is sprake van een algehele krapte op de arbeidsmarkt. Het college heeft begrip voor de lastige situatie maar stelt zich wel op het standpunt dat gezien de rolverdeling opdrachtnemer- versus opdrachtgeverschap het de primaire verantwoordelijkheid is van de zorgaanbieders is om zorg te dragen voor voldoende gekwalificeerd personeel om de opdracht uit te kunnen voeren. Zorgaanbieders hebben ons verzekerd dat ze **altijd een zorgvuldige afweging** maken in de werkzaamheden die het meest noodzakelijk zijn en blijven deze uitvoeren. Zij zullen alles op alles zetten om te zorgen dat de meest kwetsbare inwoners en inwoners waar zorg het hardst nodig is als eerste te helpen. Er zal dus altijd een afweging gemaakt worden door de zorgaanbieder in proportionaliteit welke ondersteuning geboden moet worden.

Informatiebrief richting inwoners
Het college gaat inwoners actief informeren over wat er gaande is op het gebied van hulp bij het huishouden, en waardoor het komt dat inwoners wachttijden in de dienstverlening vanuit zorgaanbieders ervaren. Hiermee komen we ook tegemoet aan de vraag van zorgaanbieders om proactief inwoners te informeren over de huidige personeelstekorten. Dit gaan we doen via een brief aan inwoners die op dit moment in onze gemeente de algemene voorziening hulp bij het huishouden ontvangen. In deze brief leggen wij uit dat er personeelstekorten zijn en vragen wij inwoners om begrip voor de problemen die op dit moment spelen bij zorgaanbieders. Wij hebben nadrukkelijk afgesproken met zorgaanbieders dat inwoners met persoonlijke vragen altijd bij hen terecht kunnen en dat de aanbieder samen met de inwoner kijkt naar een passende oplossing.

Lichte toetsing
Onze consulenten voeren altijd een lichte toets uit op aanvragen voor hulp bij het huishouden voor deze algemene voorziening. Daarmee zorgen wij er voor dat inwoners die mogelijk wat meer gekwalificeerde ondersteuning nodig hebben deze ook ontvangen. Daarnaast zorgen we daarmee ook dat wij alleen de doelgroep inwoners die ook echt hulp bij het huishouden nodig hebben en niet in staat zijn dit zelf te organiseren aanmelden bij zorgaanbieders. Hiermee kunnen we ook de hoeveelheid aanvragen bij deze vorm van Wmo beter reguleren en inwoners goed informeren over wat zij kunnen verwachten.

Aanpassing tarief
De regionale inkoop centraal Gelderland heeft onlangs de tarieven voor product algemene voorziening hulp bij het huishouden verhoogd naar €0,52 per minuut. Hiermee is het tarief voor product algemeen voorziening hulp bij het huishouden gelijkgesteld aan het tarief voor de maatwerkvoorziening hulp bij het huishouden. Hierdoor is het voor zorgaanbieders mogelijk om personeel, dat wat hoger gekwalificeerd is dan strikt noodzakelijk, voor dit product algemene voorziening hulp bij het huishouden in te kunnen zetten en aan te trekken. Ook wordt daarmee werken in de hulp bij het huishouden aantrekkelijker gemaakt voor andere groepen werkzoekenden.

Invoeren eigen bijdrage hulp bij het huishouden
In het regeerakkoord is opgenomen dat voor de huishoudelijke ondersteuning opnieuw een inkomensafhankelijke eigen bijdrage zal worden ingevoerd. Het abonnementstarief zal hiermee

voor de huishoudelijke ondersteuning komen te vervallen. Hoe deze inkomensafhankelijke eigen bijdrage er precies uit komt te zien en wanneer deze wordt ingevoerd, moet nog door het rijk worden uitgewerkt, maar het opnieuw invoeren van een inkomensafhankelijke eigen bijdrage zal naar verwachting tot minder vraag naar huishoudelijke ondersteuning gaan leiden. Wij zullen de ontwikkelingen hierin nauw blijven volgen.

Tot slot
Zoals aangegeven is het probleem dat we nu tegenkomen bij onze zorgaanbieders hulp bij het huishouden iets wat voortkomt uit een landelijk ontwikkeling. Namelijk in diverse sectoren tekorten aan voldoende personeel op de arbeidsmarkt. Dit nodigt ons uit om juist nu actief samen met inwoners en zorgaanbieders mogelijkheden voor personeelstekorten te vinden. Zowel nu als voor de langere termijn.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Rheden,

Carol van Eert,
burgemeester.

Nadja Renkema,
secretaris.